

רע"פ 1143/13 - אמנה מריסאת נ' הוועדה המקומית לתכנון ולבניה "יזעראלים"

רע"פ 1143/13 - אמנה מריסאת נ' הוועדה המקומית לתכנון ולבניה "יזעראלים" עליון

רע"פ 1143/13

אמנה מריסאת

נגד

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה "יזעראלים"

בבית המשפט העליון

[07.03.2013]

כבוד השופט א' שהם

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית-המשפט המחוזי בנצרת, מיום 27.12.2012, בע"פ 27074-12-12, אשר ניתן

על-ידי כב' השופטת א' הלמן

בשם המבקש - עו"ד ויסאם כעביה

בשם המשיבה - עו"ד בת-אור כהנוביץ'

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית-המשפט המחוזי בנצרת, אשר ניתן על-ידי כב' השופטת א' הלמן, בע"פ

27074-12-12, מיום 27.12.2012, שבמסגרתו נדחה ערעורה של המבקשת על החלטת בית-משפט השלום בנצרת,

אשר ניתנה על-ידי כב' השופטת א' אבו-אסעד, בבע"א 26982-06-12, מיום 20.9.2012.

בד בבד עם הגשת בקשת רשות הערעור, הגישה המבקשת בקשה לעיכוב ביצוע צו הריסה מנהלי, אשר אושר על-ידי בית-

המשפט המחוזי בנצרת, ביום 27.12.2012. ביום 12.2.2013, החלטתי לעכב את ביצוע צו ההריסה עד להכרעה בבקשת

רשות הערעור.

רקע והליכים קודמים

2. ביום 21.5.2012, הוציאה המשיבה צו הריסה מנהלי, בהתאם לסעיף 238א(א) לחוק התכנון והבניה, התשכ"א-1965

(להלן: חוק התכנון והבניה או החוק), למבנה רחב מידות, אשר הוקם על מקרקעי מדינה ללא היתר כנדרש בחוק, בתחום

המועצה האזורית עמק יזרעאל (להלן: צו ההריסה).

הדיון בבית-משפט השלום

3. ביום 14.6.2012, הגישה המבקשת, תושבת הכפר כעביה, בקשה בהולה לבית-משפט השלום בנצרת לביטול או לעיכוב צו ההריסה המנהלי, בטענה כי היא בעלת הקניין במקרקעין האמורים, וכי בכוונתה לפעול לשם הכשרת המבנה, מושא צו ההריסה. בהקשר זה, פנה בא-כוח המבקשת לבית-משפט למען ייעתר לבקשתה "[...] כדי שהעניין לא יתפתח למהומות בלתי רצויות משני הצדדים במיוחד במגזר הבדואי ולאור העובדה שהמגרש הינו שלה ומדובר באישה מבוגרת, אלמנה, דבר אשר עלול להבעיר את השטח ולהניב תוצאות בלתי רצויות". עוד ציינה המבקשת, כי היה ולא יתקבל היתר בניה למבנה, היא מתחייבת "לפרק את המבנה במו ידה".

ביום 17.6.2012, נעתר בית-משפט השלום, במעמד צד אחד, לבקשה, והורה על עיכוב ביצוע צו ההריסה עד שיערך דיון במעמד הצדדים.

ביום 3.7.2012, נערך בבית-משפט השלום דיון בבקשה לעיכוב ביצוע צו ההריסה, אשר בו התבקש בית-משפט, על-ידי בא-כוח המבקשת, לדחות את המשך הדיון, וזאת כדי לאפשר למבקשת להוכיח את טענתה, כי יושב-ראש הוועדה המקומית (להלן: יו"ר הוועדה) הסכים לבטל את צו ההריסה. בית-משפט נעתר לבקשה. ביום 12.8.2012, נערך בבית-משפט השלום דיון בבקשה, אליו התייצב, בהוראת בית-משפט, יו"ר הוועדה, אשר הצהיר כי מעולם לא הובטח למבקשת כי צו ההריסה יבוטל, אלא כל שניתנה לה היא ההזדמנות להגיש בקשה להיתר בניה. זו, כך נטען, אכן הוגשה, אך נדחתה לגופה.

להשלמת התמונה יצוין, כי המבקשת ובא-כוחה לא התייצבו לדיון האמור, אך בהיעדר אפשרות לברר האם זומנה המבקשת לדיון כדיון, הורה בית-משפט על דחיית המשך הדיון בבקשה ליום 3.9.2012. ואולם, גם במועד זה לא התייצבה המבקשת. באותו מעמד פנה בא-כוח המבקשת, עו"ד ויסאם כעביה, לבית-משפט השלום בבקשה לשחררו מייצוגה של המבקשת, וזאת לנוכח חילוקי דעות שנתגלעו בינו לבין המבקשת. לנוכח האמור, ובהיעדרה של המבקשת, הורה בית-משפט השלום על מחיקת הבקשה לביטול צו ההריסה. לנוכח החלטה זו, פקע תוקפו של עיכוב ביצוע צו ההריסה, אשר ניתן על-ידי בית-משפט, ביום 17.6.2012, ובהתאם לקבוע בסעיף 238א(ט) לחוק התכנון והבניה, על המשיבה היה לבצע את צו ההריסה עד ליום 3.10.2012.

ביום 20.9.2012, הגישה המשיבה לבית-משפט השלום בקשה לקבלת אורכה של 60 ימים לביצוע צו ההריסה (להלן: הבקשה להארכת מועד), וזאת לאחר שמשטרת ישראל הודיעה, כי לא תוכל לסייע בביצוע צו ההריסה, בתוך תקופת 30 הימים הקבועה בסעיף 238א(ט) לחוק. המשיבה תמכה את בקשתה בתצהירו של מפקח בניה מטעמה, וכן במכתב מטעם משטרת ישראל. בית-משפט השלום נעתר לבקשת המשיבה להארכת מועד ביצוע צו ההריסה, והאריך את ביצוע הצו עד ליום 2.12.2012, כמבוקש.

ביום 4.11.2012, הגישה המבקשת, בעצמה, בקשה בהולה נוספת לדחיית ביצוע צו ההריסה, בה ביקשה ליתן לה הזדמנות לבצע בעצמה את צו ההריסה, בתוך 60 ימים, וזאת במטרה להימנע משימוש בכוח מיותר, "לשמור על חיי אדם [...] למנוע מהומות", ובאופן שיאפשר לה לשאת בעלויות הריסת המבנה מושא צו ההריסה. ביום 25.11.2012, מחק בית-משפט השלום את הבקשה על הסף, וזאת לאחר שקיבל את עמדת המשיבה בעניין.

ביום 27.11.2012, חתם בנה של המבקשת על התחייבות לפיה יהרוס את המבנה, בכוחות עצמו, עד ליום 30.11.2012. ברם, ביום בו היתה אמורה להתבצע ההריסה, הגישה המבקשת, באמצעות בא-כוחה, עו"ד ויסאם כעביה, בקשה בהולה, לביטול החלטת בית-משפט השלום, מיום 20.9.2012, שבמסגרתה הוענקה למשיבה אורכה לביצוע צו ההריסה. המבקשת טענה, כי בבקשת המשיבה להארכת מועד צו ההריסה נפלו פגמים דיוניים שונים, המצדיקים את ביטול ההחלטה. כך, בין היתר, נטען, כי לבקשה להארכת מועד לא צורפה תגובה בכתב מאת המבקשת, וזאת בניגוד לתקנות 4(א) ו-6 לתקנות התכנון והבניה (סדרי דין בבקשות לעניין צו הריסה מנהלי), התש"ע-2010 (להלן: תקנות התכנון והבניה). בנוסף, טענה המבקשת, כי הבקשה להארכת המועד נתמכה בתצהיר "בגצ"י", ולא בתצהיר מטעם מהנדסת הוועדה המקומית, כנדרש לפי סעיף 238א(א) לחוק התכנון והבניה. בית-משפט השלום הורה על עיכוב ביצוע ארעי של צו ההריסה, עד לדיון בבקשה לגופה.

ביום 11.12.2012, התקיים דיון בבקשה במעמד הצדדים, אשר במסגרתו, קבע בית-משפט השלום, לאחר שמיעת טענות הצדדים, כי "טענות מן הסוג הזה עשויות להצדיק הגשת ערעור על ההחלטה הנ"ל בפני ערכאת הערעור ואין הן כשלעצמן מצדיקות ביטול ההחלטה". לפיכך, דחה בית-משפט השלום את הבקשה, אך הורה על התליית ההליך למשך 48 שעות, לצורך הגשת ערעור מטעם המבקשת לבית-המשפט המחוזי.

הערעור לבית-המשפט המחוזי

4. ביום 13.12.2012, הגישה המבקשת ערעור לבית-המשפט המחוזי בנצרת, ובמסגרתו ערערה על החלטת הערכאה הדיונית, מיום 20.9.2012, בה ניתנה למשיבה, כאמור, אורכה לביצוע צו ההריסה. את ערעורה סמכה המבקשת על אותן טענות כפי שנטענו בבקשתה בנדון, בפני הערכאה הדיונית.

המשיבה טענה מצידה, כי יש לדחות את הערעור על הסף, וזאת לאור העובדה, כי הערעור הוגש לבית-המשפט המחוזי, לאחר חלוף המועד הקבוע בחוק להגשת ערעור. זאת, מכיוון שהערעור, אשר הוגש כאמור ביום 13.12.2012, הופנה נגד החלטת בית-משפט השלום מיום 20.9.2012.

ביום 27.12.2012, דחה בית-המשפט המחוזי את ערעורה של המבקשת. בהתייחסו לטענות בנוגע לאי-צירוף תגובה בכתב מטעם המבקשת לבקשת האורכה, כקבוע בתקנות 4(א) ו-6 לתקנות התכנון והבניה, קבע בית-המשפט המחוזי, כי אכן מדובר בפגם דיוני, אך זה נרפא שעה שניתנה לצדדים ההזדמנות לשטוח את טענותיהם בנדון, בדיון בפני בית-משפט השלום, כמו גם בדיון אשר נערך בפניו. לפיכך, פגם זה, כך נקבע, אינו מצדיק את ביטול ההחלטה למתן האורכה לביצוע צו ההריסה.

בהתייחסו לטענות המבקשת בנוגע לפגם בתצהיר, שהוגש מטעם המשיבה, קבע בית-המשפט המחוזי, כי "התצהיר התומך בבקשה להארכת ביצוע הצו נועד לתמוך בנימוקים שבעטיים אין המשיבה יכולה לבצע את הצו בזמן הקצוב. [...] התצהיר התומך בבקשה, בצירוף מכתב ממשטרת ישראל, עונה על הנדרש". אשר על כן, דחה בית-המשפט גם טענה זו.

בסיום פסק-דינו התייחס בית-המשפט המחוזי להתנהלותם של המבקשת ובא-כוחה במהלך ההליכים המשפטיים בעניינה של המבקשת. תוך שהדגיש, בין היתר, את בחירתם להסתיר מפניו את העובדה שגנה של המבקשת, אשר ליווה אותה לכל אורך ההליך, חתם על התחייבות עצמית להריסת המבנה. באותה התחייבות נאמר, כי החותם מודע לעובדה, כי בית-משפט השלום האריך את תוקף צו ההריסה אשר הוצא למבנה. בהקשר זה, קבע בית-המשפט המחוזי, כי "הפונה לבית המשפט לשם קבלת סעד, בפרט כנגד הליך מנהלי המבוצע כנגדו, צריך לבוא בידיים נקיות ובתום לב, [...] תוך פירוט מלוא העובדות הרלוונטיות [...]".

בית-המשפט המחוזי ציין בפסק דינו כי משהחליט לדון בטענותיה של המבקשת לגופן, הרי שהוא אינו נדרש לדון בטענות הסף, אשר הציגה המשיבה.

על יסוד האמור לעיל, דחה בית-המשפט המחוזי את ערעורה של המבקשת, והורה, כי צו ההריסה המנהלי יבוצע עד ליום 14.2.2013.

הבקשה

5. ביום 11.2.2013, הגישה המבקשת בקשת רשות ערעור, אשר במסגרתה טענה, כי עניינה מגלה שתי סוגיות משפטיות המקימות עילה לדיון ב"גלגול שלישי", בפני בית משפט זה. ראשית נטען, כי שגה בית-המשפט המחוזי משקבע כי נפקותו של הפגם דיוני, אשר נפל בבקשה להארכת מועד, כאמור לעיל, הינו פגם טכני הניתן ריפוי. שכן, קביעה זו מתעלמת, כך נטען, מלשון תקנה 6 לתקנות התכנון והבניה. שנית, טענה המבקשת, כי בית-המשפט המחוזי פעל שלא בסמכות משהורה על ביצוע צו ההריסה המנהלי עד ליום 14.2.2012. זאת, מכיוון, שלטענת המבקשת, תוקף צו ההריסה פקע, עוד בטרם התקיים הדיון בערעור, ואילו המשיבה לא ביקשה מבית-המשפט המחוזי להאריך את תוקפו.

תגובת המשיבה

6. בהתייחסה לטענה בדבר הפגמים הדיוניים שנפלו, לכאורה, בבקשה להארכת מועד לביצוע צו ההריסה, סמכה המשיבה את ידיה, על קביעותיה של ערכאת הערעור בנדון.

אשר לטענת המבקשת בעניין פקיעתו של צו ההריסה, עוד בטרם החל הדיון בערעור, טענה המשיבה, בין היתר, כי משלא העלתה המבקשת טענה זו בדיון בערעור, אף על פי שלשיטתה, כבר בשלב זה פקע צו ההריסה, היא מנועה מלהעלות טענה זו לראשונה בבקשה למתן רשות ערעור. לגופו של עניין, טענה המשיבה, כי לא זו בלבד שטענה זו סותרת את פסיקתו של בית-משפט זה, אשר קבעה כי תוקפו של צו הריסה לא יפקע כל עוד מתנהל הליך משפטי לביטולו של צו הריסה, אלא, שהיא מתעלמת מלשון סעיף 238א(ט) לחוק התכנון והבניה, הקובע, כי מניין 30 הימים לביצוע צו ההריסה יימנה מיום שנדחתה הבקשה לביטול הצו. אשר על כן, מניין 30 הימים לביצוע צו ההריסה, נמנה, כך נטען, לאחר שדחה בית-משפט השלום, בפעם האחרונה, את טענות המבקשת בעניין הארכת המועד לביצוע צו ההריסה, קרי, ביום 11.12.2012. ולכן, בעת הדיון בערעור עמד צו ההריסה בתוקפו.

דיון והכרעה

7. לאחר עיון בבקשת רשות הערעור, בתגובת המשיבה, ובפסק דינה של ערכאת הערעור, נחה דעתי, כי עניינה של המבקשת אינו מקים עילה לדיון "בגלגול שלישי", בפני בית-משפט זה. הלכה פסוקה היא, כי רשות ערעור בפני בית-משפט זה, תינתן אך במשורה, היות שזו שמורה לאותם מקרים ייחודיים המעוררים שאלה משפטיות נכבדה או סוגיה ציבורית, החורגת מעניינו הפרטי של המבקש, וכן במקרים מיוחדים ונדירים, המגלים אי-צדק או חשש מפני עיוות-דין (ראו, רע"פ 1439/13 קשת נ' מדינת ישראל (4.3.2013); רע"פ 1315/13 סלאימה נ' מדינת ישראל (20.2.2013); רע"פ 861/13 פנאדקה נ' מדינת ישראל (6.2.2013)). למקרא האמור בבקשת רשות הערעור, כמו גם בצרופותיה, סבורני, כי חרף העובדה שבא-כוח המבקשת מנסה, בשולי דבריו, לטעון כי עניינה מגלה שאלות משפטיות רחבות היקף, הרי שעיקרן של הטענות נוגע לעניינה הפרטי של המבקשת, ולו בלבד. יתירה מזאת, אחת משתי הטענות המרכזיות, אותן מעלה המבקשת בבקשתה, נטענה בפני ערכאת הערעור, ונדחתה. אין מקום להישמע לטענה "ערעורית" זו במסגרתה הבקשה למתן רשות ערעור, שכן, כפי שקבעתי במקרים דומים אחרים, דיון "בגלגול שלישי", בפני בית-משפט זה, אינו נועד להוות "מקצה שיפורים" לצדדים המאוכזבים מהכרעותיהן של הערכאות הקודמות (ראו, רע"פ 1439/13 קשת נ' מדינת ישראל (4.3.2013); רע"פ 575/13 סייגבקר נ' מדינת ישראל (24.1.2013); רע"פ 9019/12 חטיב נ' מדינת ישראל (17.12.2012); רע"פ 9480/12 אברמוביץ נ' מדינת ישראל (3.1.2012)). מטעם זה בלבד, דין הבקשה להידחות.

כך, גם אין בידי לקבל את טענות המבקשת בנוגע לפקיעת צו ההריסה, כאמור לעיל. זאת, כפי שציינה המשיבה בתגובתה, הן לנוכח הוראתו הברורה של סעיף 238א(ט) לחוק התכנון והבניה, הקובע כי: "[...] לא יבוצע צו הריסה מינהלי אם חלפו שלושים ימים מיום הגשת התצהיר כאמור בסעיף קטן (א) או מיום מתן ההחלטה של בית המשפט הדוחה את הבקשה לביטול הצו [...], הכל לפי המאוחר" [ההדגשות שלי - א.ש.], והן לאור הלכתו של בית-משפט זה, אשר קבע, לא אחת, כי תוקפו של צו הריסה לא יפוג, כל עוד מתנהלים הליכים משפטיים לביטולו של הצו, ועל אחת כמה וכמה כאשר המתנגד לצו ההריסה, הוא שיוזם את ההליכים, שבעטיים מתעכב ביצועו (ראו, ע"א 4998/07 שרון נ' מדינת ישראל (8.6.2007); רע"פ 4105/07 אלעזר נ' מדינת ישראל (14.5.2007)). אשר על כן, דין הבקשה להידחות, אף לגופה.

8. לסיום, אבקש להזכיר, כי במשך חודשים רבים, עשתה המבקשת כל אשר לאל ידה על-מנת שלא לקיים צו ההריסה מנהלי, למבנה רחב מידות, אשר בנתה ללא היתר כדיון. כך, בין היתר, פנתה היא, פעם אחר פעם, לבית-המשפט בניסיונות חוזרים ונשנים להביא לדחיית הריסת המבנה, וזאת תוך הפרת התחייבות שנתן בנה לביצוע צו ההריסה בעצמו, ותוך הסתרת פרטים והצגת חצאי אמיתות לבית-המשפט. התנהלות זו אין בידי לקבל, ויפים בהקשר זה דברי השופט א' פרוקצ'יה, בע"א 4998/07 שרון נ' עריית חיפה (8.6.2007), אשר נאמרו בהקשר דומה:

"ממהלכיו של המבקש עולה ריח כבד של ניצול לרעה של הליכי המשפט שנועד לעכב ולדחות, ככל שניתן, את ביצוע צו ההריסה המינהלי שאמור היה להתבצע כבר לפני זמן רב. האפקטיביות של אכיפת דיני התכנון והבניה באמצעות צווים מינהליים עלולה להימצא מסוכלת אם ניתן בידי אדם שנגדו הוצא צו מינהלי להפעיל את מערכות בתי המשפט כדי לעכב ולסרב את הליכי ביצועו. אין מקום לשתף פעולה ולהיענות לפעולות שתכליתן לגייס אמצעים דיוניים שונים שכל מטרתם להשהות ולסכל ביצוע צווים חוקיים ותקפים שנועדו לאכוף בדרך יעילה ומהירה את דיני התכנון והבניה, ולהסיר בכך בניה בלתי חוקית הפוגעת במרקם החיים ואינה מתיישבת עם שלטון החוק. ההליכים בפרשה זו מצביעים על נסיונות השהייה וסיכול כאמור, ואין להתירם בנסיבות הענין [...]" (ראו, גם, ר"ע 273/86 פרץ נ' יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה, פ"ד מ(2) 447, 445 (1986); רע"פ 5635/93 הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו נ' עורקבי, פ"ד מח(2) 397, 404 (1994); רע"פ 5738/00 סלאמה נ' יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה בירושלים (24.10.2000); רע"פ 5709/06 מוסרי נ' מדינת ישראל - עיריית תל-אביב (13.7.2006)).

9. משלא מצאתי הצדקה לדון בעניינה של המבקשת במסגרת הליך שיפוטי נוסף, הנני דוחה את הבקשה למתן רשות ערעור.

לנוכח התוצאה שאליה הגעתי, אינני נדרש עוד לדון בבקשה לעיכוב ביצוע צו ההריסה, אשר הוטל על המבקשת, לגופה. צו ההריסה המנהלי יבוצע עד ליום 4.4.2013. ניתנה היום, כ"ה באדר התשע"ג (7.3.2013).